

bukker under i Kampen mod den forholdsvis stærkere, at den, der producerer for dyrt, bukker under for den, der er i Stand til at producere billigere; det er umuligt ved en Prisfastsættelse ad Lovgivningsvejen at sikre sig mod Prisopskruling, mod ublu Udnyttelse af Konsumenterne, og ved Fastsættelsen af en Avance i Almindelighed at undgaa, at Avancen bliver urimelig høj, og at man i visse Tilfælde opnaar et Udbytte, der staar i Misforhold til den Indsats, som den vedkommende Forretningsmand har gjort ved den paagældende Omsætning. Man har, saaledes som det ogsaa blev betonet ved Behandlingen af Lovforslaget om Priskontrol, ikke nogen som helst Mulighed for ved saadanne Avancefastsættelser at kunne tage Hensyn til de overordentlig mange Forhold, der er bestemmende for Avancens Forhold til Prisen. Men den Tendens, der fremgaar af Regeringens Forslag, er efter min Mening, ganske bortset fra, at Løsningen af Opgaven ad den Vej er udelukket, fordømmelig, fordi Tvang aldrig kan danne en Jordbund, hvoraf noget sundt eller levedygtigt kan vokse frem.

Efter Venstres Opfattelse er Vejen til at sikre et sundt Erhvervslivs Trivsel den, at der gives Frihed for den enkelte til at arbejde og virke, saaledes som han har Evner og Kræfter til, og Frihed for Sammenslutninger til at danne sig for Løsning af saadanne Opgaver, som overstiger den enkeltes Kræfter, baade indenfor Arbejdet og Kapitalen, naar urimelige Udbytteformaal ikke dermed forfølges. De Kræfter, der forbinder Erhvervslivets utallige Grene og Omraader, maa efter vor Opfattelse, hvis Samfundet skal kunne trives vel økonomisk, have Lejlighed til at holde hinanden i naturlig Ligevægt, det vil sige ingen maa ved kunstig Styrken af en bestemt Interessekreds saaledes øge de dertil knyttede Kræfters Indflydelse, at Helheden derigennem forrykkes og forvrides saaledes, at der lægges en særlig Tynge her og dør til Fordel for denne eller hin, en Tynge, der ikke er betinget af en naturlig Udvikling. Med andre Ord, som jeg ogsaa tidligere har udtalt det fra denne Talerstol, man maa kræve Plads for Tilbuds og Efterspørgsels bestemmende naturlige Indflydelse paa Produktion og Omsætning. Der maa være Plads

for den frie Konkurrence, de enkelte bestemmende Faktorer maa kunne udvikle sig i Frihed. Det er det, der kort er udtrykt ved, at der maa være Plads for Kræfternes frie Spil. Men Samfundsmagten maa samtidig drage Omsorg for, at Kræfterne reguleres saaledes, at der tilvejebringes en Ligevægtstilstand, der er Udtryk for alle berettigede Interessers Varetagelse. Med andre Ord, hvor der opstaar Kraftcentraler ved Arbejderorganisationers Tilblivelse, ved Kapitalsammenslutninger, ved Dannelse af Truste, Karteller, Syndikater o. s. v. eller ved Enkeltmands særlig fremtrædende produktive eller forretningsmæssige Styrke, saaledes at man kan sætte sig Maal eller anvende Midler, som staar i Misforhold til Samfundets og Erhvervslivets virkelige Interesser, maa der være Adgang til at sikre Friheden. De Formaal, som ved saadanne Sammenslutninger søges fremmet — Formaal, som man i Almindelighed kort kan udtrykke saaledes, at det er den frie Konkurrence, man vil hemme eller hindre med det som Endemaal at søge opnaaet en til egen Fordel ublu Pris, urimelig Avance — disse Formaal maa Samfundet træde hindrende i Møde, saaledes at et Misforhold mellem Tilbud og Efterspørgsel ikke kommer frem, saaledes at Produktionen ikke monopoliseres eller Arbejdets frie Udøvelse hindres. Derfor betyder Liberalismens Grundsætning paa dette Omraade saa langt fra Tøjlesløshed, men tværtimod det modsatte, og de, der paastaar, at dette betyder fri Bane for alt det, som til syvende og sidst kan virke skadeligt indenfor Samfundet og ganske særlig indenfor Erhvervslivet, taler efter vor Opfattelse enten uden nogen Viden eller mod bedre Viden. Efter at Organisationsretten baade for Arbejdet og for Kapitalen er blevet anerkendt, saaledes at Retten til Sammenslutninger for at hæve Løn eller Priser er anerkendt, er vi nu gaaet ind i en Tidsalder, som kan karakteriseres ved Kampen mellem Kapitalens og Arbejdets Organisationer for at komme til Magten, en Kamp, der jo føres med alle til Raadighed staaende Midler og med en overordentlig Hensynsløshed.

Maalene sætter Organisationerne jo ingenlunde altid under Hensyn til, hvad det heles Vel maatte kræve, de sættes meget hyppigt overordentligt ensidigt, og